

Nr 47.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till jordbruksekonomisk undersökning m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 57) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet för budgetåret 1948/49 beräkna reservationsanslag dels av 12 000 kronor till Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk och dels av 296 000 kronor till Jordbruksekonomisk undersökning.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 23 januari 1948 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 32, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att å riksstaten under nionde huvudtiteln för budgetåret 1948/49 anvisa

dels till Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk ett reservationsanslag av 12 000 kronor,

dels ock till Jordbruksekonomisk undersökning ett reservationsanslag av 265 300 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 237 av herr *Näsgård m. fl.* och II: 381 av herr *Persson i Norrby m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta uttala sig för att den jordbruksekonomiska undersökningen kompletteras i fråga om den skogliga sidan av jordbruksfastigheternas ekonomi och att förevarande anslag med hänsyn till härav föranledda merkostnader höjes, med 49 000 kronor.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

1. Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk.

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 12 000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1947 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ändamålet för budgetåret 1948/49 måtte anvisas ett oförändrat anslag av 12 000 kronor. Beträffande innehållet i lantbruksstyrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen nr 32 s. 2.

2. Jordbruksekonomisk undersökning.

Detta anslag är i gällande riksstat med hänsyn till en beräknad reservation uppfört med 110 000 kronor.

Genom beslut den 18 juli 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt lantbruksstyrelsen och statens livsmedelskommission att, med beaktande av vad som anförts i propositionen nr 75 till 1947 års riksdag angående riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken och i särskilda utskottets däröver avgivna utlåtande nr 2, gemensamt verkställa utredning rörande de åtgärder som borde vidtagas för att utvidga underlaget för de jordbruksekonomiska undersökningarna och för att ett fullt tillförlitligt räkenskapsmaterial skulle kunna erhållas samt rörande det sätt, på vilket bearbetningen av materialet borde ske.

I skrivelse den 11 december 1947 ha *lantbruksstyrelsen* och *livsmedelskommissionen* i avvaktan på slutförandet av nämnda utredningsuppdrag framlagt vissa förslag om provisorisk utvidgning av den jordbruksekonomiska undersökningen under nästa budgetår och i anslutning härtill hemställt att för ändamålet måtte för budgetåret 1948/49 anvisas ett reservationsanslag av 296 700 kronor.

I sin skrivelse ha lantbruksstyrelsen och livsmedelskommissionen inledningsvis anfört, att utredningsuppdraget med hänsyn till det omfattande arbete som innefattades i detsamma icke syntes kunna bli slutfört inom sådan tid att därpå grundade förslag kunde föreläggas 1948 års riksdag. Då det emellertid måste anses synnerligen angeläget att en viss utvidgning av den jordbruksekonomiska undersökningen med det snaraste komme till stånd ha styrelsen och kommissionen ansett sig böra föreslå en viss utökning av undersökningarna redan under budgetåret 1948/49.

I skrivelsen har föreslagits utökning av undersökningen, som under bokföringsåret 1945/46 omfattade omkring 1 250 brukningsdelar, till att avse omkring 1 675 brukningsdelar.

Kostnaderna för verksamhetens bedrivande under nästa budgetår ha beräknats enligt följande uppställning, i vilken till jämförelse medtagits de för innevarande budgetår beräknade beloppen.

1. Bokföringsmaterialets insamling:	1947/48	1948/49
ersättning till i undersökningen deltagande jordbrukare	kronor 10 000	kronor 79 550
kostnad för den lokala ledningen och övervakningen av undersökningen	40 000	83 750
2. Årsbokslut:		
upprättande av bokslut för jordbruk om högst 50 hektar	37 500	75 375
bokföringsmaterial	7 500	8 500
räkenskapsutdrag för större jordbruk	3 000	3 000
3. Statistisk bearbetning:		
bokföringsmaterialets statistiska bearbetning ..	16 200	35 000
bokföringsmaterialets publicering	4 000	4 000
4. Kurser	7 500	7 500
	Summa kronor 125 700	296 675.

Beträffande motiveringen till anslagsberäkningarna hänvisas till propositionen nr 32 s. 4—6.

Statskontoret har i remissutlåtande uttalat bl. a., att det knappast förefölle lämpligt att utvidga verksamheten på förslaget sätt, innan den igångsatta utredningen om undersökningarnas framtida utformning slutförts.

3. Departementschefen.

I fråga om anslaget till *Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk* har departementschefen anfört: »Vad beträffar anslaget till *Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk* har jag icke något att erinra mot det av lantbruksstyrelsen framställda anslagsäskandet. Med hänsyn till det nära sambandet mellan den verksamhet som bedrivs med stöd av nämnda anslag och anslaget till *Jordbruksekonomisk undersökning* synes mig emellertid kunna ifrågasättas om icke framdeles dessa båda anslag skulle kunna sammanslås. Denna fråga torde emellertid få bli föremål för ytterligare utredning av lantbruksstyrelsen och livsmedelskommissionen.»

Angående den *jordbruksekonomiska undersökningen* har departementschefen uttalat bl. a. följande.

»Vad därefter angår den *jordbruksekonomiska undersökningen* torde jag få erinra att det vid behandlingen av de vid föregående års riksdag fastställda riktlinjerna rörande den framtida jordbrukspolitikerna uttalades bland annat, att det statliga prisstödet åt jordbruket lämpligen borde ske under hänsynstagande till uppgjorda typjordbrukskalkyler för vissa jordbruksområden. Med hänsyn till den betydelse, som den *jordbruksekonomiska undersökningen* i framtiden sålunda kommer att erhålla, synes det nödvändigt att antalet av de i undersökningen deltagande jordbruken ökas så att det därvid utvunna materialet blir tillräckligt omfattande och tillförlitligt. Jag vill därför förorda, att åtgärder nu vidtagas för att utvidga underlaget av den *jordbruksekonomiska undersökningen*. I avvaktan på slutförandet av lantbruksstyrelsen och livsmedelskommissionen meddelat utredningsuppdrag torde något slutligt ställningstagande till frågan om undersökningarnas bedrivande i framtiden likväl icke nu böra fattas. Enligt mitt förmenande synes emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke räkenskapsundersökningarna för framtiden böra anordnas på sådant sätt, att resultaten av desamma i större utsträckning skola komma till användning icke blott vid avvägandet av det statliga stödet åt jordbruket utan även vid den *lantbruksekonomiska forskningen*. Utredning rörande det sätt, på vilket sistnämnda spörsmål bör lösas, torde i sinom tid böra företagas.»

Mot förslaget om utvidgning av undersökningen till att avse omkring 1 675 jordbruk har departementschefen förklarat sig icke ha något att erinra.

Beträffande kostnadsberäkningarna har departementschefen icke framställt annan erinran än att det för ersättning till i undersökningen delta-

gande jordbrukare beräknade beloppet, 79 550 kronor, genom ändring av de föreslagna ersättningsgrunderna ansetts kunna begränsas till 48 100 kronor, till följd varav anslaget sammanlagda belopp beräknats till 265 300 kronor.

4. Utskottet.

Vad angår förslaget till *Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk* tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag, innebärande en i förhållande till löpande budgetår oförändrad medelsanvisning av 12 000 kronor.

I fråga om den *jordbruksekonomiska undersökningen* innebär det genom propositionen framlagda förslaget en ökning av det antal jordbruk som avses bliva föremål för undersökning. Utskottet ansluter sig härtill på de skäl departementschefen anfört och finner icke anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser kostnadsberäkningarna för ändamålet. Det i de föreliggande motionerna I: 237 och II: 381 framställda yrkandet berör frågan om sättet för undersökningarnas bedrivande inom den angivna ramen. Även om fog kan finnas för de i motionerna anförda synpunkterna, finner utskottet likväl, med hänsyn till det utredningsuppdrag rörande utvidgning av underlaget för undersökningarna som lämnats lantbruksstyrelsen och statens livsmedelskommission, vad i motionerna anförts icke för närvarande böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att riksdagen må å riksstaten under nionde huvudtiteln för budgetåret 1948/49 anvisa

1) till *Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk* ett *reservationsanslag* av 12 000 kronor;

2) till *Jordbruksekonomisk undersökning* ett *reservationsanslag* av 265 300 kronor;

B. att motionerna I: 237 och II: 381 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 juni 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtandet nr 45.